

Referat fra Skovbrugerrådsmøde

D. 15. januar 2025, kl. 15.30 til 17.30

Barkladen i Annebjerg Skov, Egebjergvej 172, 4500 Nykøbing Sj.

Deltagere:

Anette Ladegaard Christensen, Danmarks Orienteringsforbund

Per Stadel Nielsen, Entomologisk Forening

Elisabeth Stuhr, Danmarks Rideforbund

Søren Grøntved, Dansk Botanisk Forening

Lars Bjarne Nielsen, Danmarks Naturfredningsforening

Karsten Villumsen, Danmarks Jægerforbund **(ny)**

Rose-Maria Helle, Danske Handicaporganisationer

Claus Skovsø Petersen, Friluftsrådet

Lasse Braae, Dansk Ornitologisk forening

Jørgen Boldt, Dansk Vandrelaug

Bent Tvangsø, Danmarks Sportsfiskerforbund **(ny)**

Jens Peter Simonsen, skovrider, Naturstyrelsen Midtjylland

Lærke Falstaff, Naturstyrelsen Midtjylland

Palle Graubæk, Naturstyrelsen Midtjylland

Afbud fra:

Inga Skjærris, Danmarks Idrætsforbund, DGI (afventer ny repræsentant).

Dagsorden for mødet

1. Velkomst.
2. Orientering om anmodning om deltagelse i rådet fra Danmarks Sportsfiskerforening, samt udskiftning af repræsentant fra DGI.
3. Status for udarbejdelsen af forvaltningsplaner for urørt skov i statsskovene på Midtjylland.
4. Forvaltningsplaner for Kårup Skov, Sonnerup Skov, Ellinge Indhegningen, Pedersted, Stubberup, Jyderup, arealer ved Kattinge søerne, og Klosterskov Nord.
5. Status for processen omkring etablering af naturnationalpark Bidstrupskovene.
6. Hvordan Naturstyrelsen konsekvensvurderer effekten på friluftslivet af planerne for urørt skov. Punktet er rejst af Anette Christensen.
7. Status på skovrejsning.
8. Sikkerhed ved skovning.
9. Forklaring af urørt skov-begrebet, i forhold til hvordan det bruges om konvertering af produktionsskov, samt i forbindelse med skovrejsning og Grøn Trepert, spørgsmål rejst af Lars fra DN Greve.
10. Bordet rundt – input fra rådets medlemmer.
11. Fastsættelse af tid og sted for næste møde.
12. Eventuelt.

Referat

Ad dagsordenspunkt 1. Velkomst.

Jens Peter Simonsen bød velkommen til mødet.

Ad dagsordenspunkt 2. Orientering om anmodning om deltagelse i rådet fra Danmarks Sportsfiskerforening, samt udskiftning af repræsentant fra DGI.

Danmarks Sportsfiskerforbund har anmodet om en plads i brugerrådet og fået det. Jens Peter bød derfor både velkommen til Bent Tvangsø fra Danmarks Sportsfiskerforbund og en ny repræsentant for Danmarks Jægerforbund Karsten Villumsen. Derudover blev der orienteret om, at Thomas Schmidt Larsen fra DGI har fået nyt job og er udtrådt af brugerrådet. Det afventes, at der kommer en afløser fra DGI.

Ad dagsordenspunkt 3. Status for udarbejdelsen af forvaltningsplaner for urørt skov i statsskovene på Midtsjælland.

Forvaltningsplanerne er i forskellige stadier, nogle er vedtagne, nogle er i høring og andre afventer at blive sendt ud i høring i 2025. De forskellige planområder og deres status blev listet op på mødet og er gengivet herunder:

Forvaltningsplaner for følgende områder har været i høring og er vedtaget nu: Røsnæs, Grønnehave Skov, Annebjerg, Ulkerup Skov, Hov Vig, Nakke Skov, Bognæs, Hønsehals Skov, Boserup Skov og Myrde Skov.

Igangværende behandling af høring fra oktober-november 2024 af følgende planområder: Rørvig Sandflugtsplantage, Vrange Skov, Langesø Eng og Benløse Skov, Grevinge Skov, Kongsøre Skov og Stokkebjerg Skov. Høringssvar fra foreninger mv. er pt. under behandling og der kommer svar herpå i foråret 2025, inden planerne evt. revideres og vedtages.

Forvaltningsplaner for følgende områder kommer i høring i 2025:

Jyderup Skov, Høve Skov og Lærkereden, Kattingesøerne, Kalundborg Nordskov, Kårup Skov m.fl., Sonnerup Skov og Overby Lyng, Ellinge Indhegningen, Pedersted Skov og Stubberup Skov.

Derudover er der Bidstrupskoven, hvor en del af skoven skal være Naturnationalpark og resten skal være urørt skov. Forvaltningsplanen for dette område kan først udarbejdes, når grænsen for naturnationalparken er på plads.

Jens Peter fortalte om de overordnede retningslinjer for konvertering af produktionsskov til urørt skov som gælder for alle områderne; fjernelse og salg af oversøiske træarter, strukturfældninger, græsningsskov, veteranisering, pleje af lysåbne naturtyper mv. Man kan læse nærmere herom her: <https://naturstyrelsen.dk/vildere-natur/uroert-skov/forvaltningsplaner-for-uroert-skov> Jens Peter fortalte om, at naturgenopretningsperioden for planerne varierer fra 6 til 25 år, hvor de skove domineret af oversøiske nåletræer har den længste genopretningsperiode, fordi der her som udgangspunkt vil ske de største ændringer.

Ad dagsordenspunkt 4. Forvaltningsplaner for Kårup Skov, Sonnerup Skov, Ellinge Indhegningen, Pedersted, Stubberup, Jyderup, arealer ved Kattinge søerne, og Klosterskov Nord.

Jens Peter gav en kort opsummering af karakteristika for de nye forvaltningsplaner som kommer i høring i forår/sommer 2025. Der var i gennemgangen især vægt på, at afklare hvor der skulle være nye områder med græsningsskov. Af den kommende høring vil det fremgå, at i Jyderup Skov foreslås en mindre udvidelse af eksisterende græsningsfold, i Kalundborg Nordskov foreslås også en mindre udvidelse af en eksisterende hegning og i Sonnerup Skov foreslås der en større udvidelse af eksisterende græsningsfold i den østlige del af skoven. I Kårup Skov vil der blive foreslået, at en stor del af skoven bliver græsningsskov i sammenhæng med græsning i Bjergene. En række af de ovenfor nævnte skove har været drevet meget ekstensivt i en lang årrække, f.eks. Stubberup Skov, Ellinge Indhegningen og Høve Skov, hvor naturgenopretningsindsatserne er mindre markante. Kårup Skov er derimod et eksempel på en skov, der har været mere intensivt udnyttet forstligt, og hvor overgangen til urørt skov kræver mere naturgenopretning.

Til punktet var der spørgsmål til, hvordan processen forløber for de høringssvar der er sendt ind i efteråret 2024. Det blev forklaret, at svar fra NST afklares i dialog mellem hovedkontoret og den enkelte lokale enhed. Når alle høringssvar er gennemgået, udsendes samlet svar til på bemærkningerne og hvorvidt det har givet anledning til ændring af planens indhold. NST forventer at sende svar retur i foråret 2025. Høringerne af forvaltningsplanerne offentliggøres på Naturstyrelsens hjemmeside, og de vedtagne planer kan findes på Naturstyrelsens temaside her:

https://gis.nst.dk/difo/gaeldende/?data_id=dataSource_89-SamletUroert18og20og21ogNnp_668%3A1342&page=page_0&views=view_134%2Cview_147%2Cview_203%2Cview_271

Der var spørgsmål til hvor mange ha. urørt skov der er udpeget for enheden, og Jens Peter estimerede at der var tale om ca. 4000 ha. Ved efterregning er der omkring 4400 ha. Jens Peter forklarede derudover, at urørt skov kun udpeges for skove over 30-40 år. Derfor er der en række unge skove, som f.eks. Hyrdehøj Skov, som ikke er udpeget som urørt skov. Der kan dog være dele af de unge skove hvor der er græsningsskov, som udpeges som urørt skov, fx i Klosterskov Nord.

Der var ønske fra en af rådets medlemmer om, at NST har dialog med blandt andet Dansk Handicaporganisationer, ved opsætning af færister i køreveje i Bjergene og Kårup Skov, for at sikre fortsat adgang for en bred målgruppe. Konkret handler ønsket om, at man vælger en model af færister, hvor der er smalt mellem ristene.

Der var desuden spørgsmål til, hvad der hører under ikke-hjemmehørende træarter. Jens Peter listede op, at oversøiske arter kunne være rødeg, sitka, duglas, grandis, contortafyr, nobilis, robinie, cryptomeria mv.

Der blev under punktet spurgt til, hvilken målsætning der er omkring græsningsskov for Midtsjælland. Jens Peter fortalte, at vi har valgt at ca. 1/3 af urørt skov arealerne skal være græsningsskov, dog ikke fordelt ligeligt på hver skov, men ud fra en vurdering af skovenes naturpotentiale og friluftsliv på tværs af hele enheden.

Der blev spurgt til mulige tiltag for beskyttelse af redesteder for ynglende havørn i skovene. Jens Peter fortalte, at der ikke har været behov for nogle forbudszoner i nogen af enhedens skove indtil nu.

Der blev gjort opmærksom på, at mistelten virker til at sprede sig til flere og flere skove, formentlig ved spredning af fugle. Der er blandt andet set mistelten i Hyrdehøj Skov som noget nyt.

Der var ønske om at punkt 6 blev rykket op før punkt 5, hvilket blev fulgt.

Ad dagsordenspunkt 6. Hvordan Naturstyrelsen konsekvensvurderer effekten på friluftslivet af planerne for urørt skov. Punktet er rejst af Anette Christensen.

Jens Peter og Lærke fortalte om, at baggrunden for vores planlægning bygger på vores viden om områdernes brug (slid, affald mv.), kendskab og dialog til lokale brugergrupper, fra ansøgninger om tilladelser til organiserede aktiviteter, borgerhenvendelser, input fra skovvandringerne mv. Vi ser både regionalt og lokalt på, hvordan forskellige brugergrupper har mulighed for at udfolde sig, således at der på tværs af enheden er friluftsmuligheder for enhver. Når vi overvejer nye tiltag i forhold til f.eks. forvaltningsplanerne for urørt skov, så ser vi også på potentielle konflikter mellem forskellige brugergrupper der har forskellige ønsker, påvirkning af forskellige aktiviteters intensitet i forhold til vildtet og arterne i skoven, på slid på naturtyper og botanik mv.

Fra orienteringsløberne var der et ønske om, at Naturstyrelsen ved indføring af nye græsningsområder, gør mere ud af at beskrive i forvaltningsplanerne hvordan den ændrede arealanvendelse påvirker eksisterende brugere, samt om man vil lave tiltag til fordel for de brugergrupper der bliver berørt. Som et eksempel når der foreslås nye områder til græsningsskov, at Naturstyrelsen beskriver i forvaltningsplanerne hvorvidt der er orienteringsløb i den pågældende skov, samt om der vil blive opsat stenter og klaplåger, så det fortsat vil være nemt at komme på tværs af græsningsfolden. Der var også ønske om, at der blev opsat kontaktinformation til den lokale dyreholder. Naturstyrelsen tog forslaget til efterretning.

Derudover var der en bemærkning fra rådet om, at især mange kvinder der går alene eller få sammen, ikke føler sig trygge ved at gå gennem hegnede områder og derfor måske vil komme mindre i de områder hvor der kommer græsningsskov. Der var fra rådet en opmærksomhed på, at der mangler brugerdata omkring dette. Jens Peter svarede, at Naturstyrelsen fortsat vil sikre at der er områder med stier, der ikke går gennem folde med dyr. Der blev også svaret, at der i konverteringen til urørt skov, ikke er sat midler af til monitorering af friluftslivets respons på ændringerne i skovene, men at det fortsat er en del af Naturstyrelsens opgaver at have føling med skovenes anvendelse og brugernes oplevelser.

Fra Danske Handicaporganisationer var der ønske om, at Naturstyrelsen tager kontakt hver gang der er planer om at opsætte potentielle forhindringer på stier hvor der plejer at være adgang. Der blev lagt vægt på at fastholde det gode samarbejde samt at huske de uorganiserede brugeres stemme.

Det blev fra rådet gjort opmærksom på, at i forhold til at følge op på ulykker og ubehagelige episoder relateret til færdsel i hegnede områder, så kommer der snart et nyt kontaktnummer til Naturstyrelsen. Ud fra dette udsprang et spørgsmål om hvad dette tiltag skulle kunne ændre. Jens Peter fortalte, at reaktionsmulighederne f.eks. kunne være, at have dialog med dyreholder om at fjerne opsøgende dyr fra folde med færdsel. Jens Peter forklarede, at henvendelserne er nødt til at have en vis detaljering og kvalitet, således at det er muligt for os og dyreholder at analysere hvad der er årsag til eventuelle problemer. Lærke nævnte i tillæg til denne drøftelse, at der på uдинaturen.dk er mulighed for at søge efter ruter der ikke går gennem folde med dyr.

Fra rådet var der desuden positiv opbakning til natur- og friluftsindsatserne. Det var ikke alle som oplevede problemer med færdsel gennem hegnede områder.

Ad dagsordenspunkt 5. Status for processen omkring etablering af naturnationalpark Bidstrupskovene.

Jens Peter fortalte, at der i samarbejde med bestyrelsen for naturnationalparken stadig arbejdes på at få fastsat afgrænsningen for naturnationalparken. Det er forventningen at det vil falde på plads inden for få måneder, men at der efterfølgende er mange beslutninger og myndighedsbehandling, der skal på plads før naturnationalparken kan åbne officielt, måske i 2028.

Ad dagsordenspunkt 7. Status på skovrejsning.

For skovrejsning på Midtsjælland blev der givet følgende korte opsummering:

Himmelev Skov: Maglehøjgaard-etapen er færdig plantet, stier er anlagt og hydrologiprojekterne udført. Der er meget hegn derude, og en del af disse bliver fjernet om 4 år når planterne er blevet større. For Nævlingegaard-etapen har der været borgermøde og digital borgerhøring om forslag til skovrejsningsprojektet. Ultimo januar træffer skovrejsningsrådet beslutning om en endelig plan for Nævlingegaard-etapen, som så præsenteres for borgerne igen på møde i slut februar/start marts. Derudover er der tilkøbt et isoleret beliggende areal til Himmelev Skov.

For Gulddysse Skov er en aftale om udvidelse af projektområdet på ca. 100 ha. ved at blive etableret mellem Roskilde Kommune og NST.

For Gadstrup Skov arbejdes der på en ny aftale om et projektområde på ca. 500 ha. mellem Roskilde Kommune, HOFOR og NST.

I Havdrup er der et nyt skov- og naturprojekt på ca. 100 ha. aftalt i samarbejde mellem Solrød Kommune, HOFOR, KLAR Forsyning og NST. Jordfordelingen er i gang og afsluttes primo 25, hvorefter planlægningen kan gå i gang.

Derudover er der 4 skovrejsningsområder, som fx Greve Skov, der ikke er fuldt realiserede, men som afventer at flere arealer kommer til salg.

Til punktet blev der spurgt til finansieringsmodellen for realiseringen, samt muligheden for at beholde klima-lavbundsområderne. Jens Peter forklarede, at der for statslig skovrejsning er et krav om ekstern medfinansiering på omkring 75 %. Ofte vil kommunerne ikke kunne lægge så høj en medfinansiering alene, hvorfor vandselskabernes bidrag bliver en fortsat væsentlig faktor i realiseringen af regeringens mål for skovrejsningen.

Det er ikke forventningen at staten vil beholde klima-lavbundsområderne, da salg af arealerne efter projekternes realisering ofte indgår i projektrengnskaberne, til forskel for skovrejsningsområderne som driftes af NST efter realiseringen.

Ad dagsordenspunkt 8. Sikkerhed ved skovning.

Af hensyn til både skovgæster og maskinførere, er der i NST vedtaget nye retningslinjer for sikkerhed ved skovning. Der har været flere tilfælde, hvor skovgæster er gået meget tæt på maskiner eller pludselig befundet sig tæt ved faldene træer, heldigvis uden at nogen er kommet alvorligt til skade. For at forebygge farlige situationer vil der ved skovning fremadrettet blive opsat skiltning og

afspærring eller midlertidig lukning af enkelte veje og stiforløb. Senest har man kunne se disse tiltag ved skovning i Annebjerg, Kongsøre Skov, og Bidstrup skovene.

Ad dagsordenspunkt 9. Forklaring af urørt skov-begrebet, i forhold til hvordan det bruges om konvertering af produktionsskov, samt i forbindelse med skovrejsning og Grøn Trepert, spørgsmål rejst af Lars fra DN Greve.

I regi af Grøn Trepert, skal der rejses 20.000 ha. statslig urørt bynær skov. Med urørt menes skov som er friholdt for forstlig produktion. Skovrejsning i NST-regi vil fortsat foregå i to spor, ét der indbefatter forstlig produktion med naturnær skovdrift og ét som kommer til at omhandle bynær urørt skov (treparts implementering). Retningslinjerne for hvad urørt skovrejsning indebærer, er ved at blive afklaret centralt i NST. Bag konceptet ligger både tanker om naturlig tilgroning, fravær af salg til produktion, plantning af træer til klimaindsats ift. CO2-optag mv.

Ad dagsordenspunkt 10. Bordet rundt – input fra rådets medlemmer.

Elisabeth fortalte om at der er kommet en ny undersøgelse fra Dansk Islandshesteforening og Dansk Rideforbund i samarbejde med Rambøll, omkring folks holdninger til ridning gennem folde med dyr mv. Undersøgelsen vedhæftes referatet.

Der var spørgsmål omkring hegninger på Røsnæs, og det blev fortalt, at der er lavet ny ridesti for nogle år siden samt arbejdet meget med frahegnede stier.

Ad dagsordenspunkt 11. Fastsættelse af tid og sted for næste møde.

Med fuld opbakning blev det vedtaget, at næste mødes afholdes i den nye bålhytte Frejas Sal i Bidstrupskoven i midt juni. Der udsendes dato herom sammen med referatet.

Ad dagsordenspunkt 11. Eventuelt.

Jens Peter:

Der er kommet en henvendelse fra en gruppe i Karlstrup som gerne vil lave en disc golf bane. MSJ har meddelt, at vi er åbne for et konkret forslag i Karlstrup Skov.

Der er også kommet en henvendelse om afholdelse af Danmarks Mesterskaberne i MTB orienteringsløb i 2025, NST har sagt OK, men på vilkår om at det afholdes i september i stedet for pinsen. Løbet forventes afholdt med kørsel gennem flere af enhedens skove, herunder Ulkerup, Jyderup, Kårup Skov, Grønnehave Skov, og Anneberg Skov.